

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, RIBARSTVA I RURALNOG RAZVOJA

2089

Na temelju članka 17. stavka 3. Zakona o hrani (»Narodne novine« broj 46/07), ministar poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja donosi

PRAVILNIK

O NAVOĐENJU HRANJIVIH VRIJEDNOSTI HRANE¹

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Pravilnikom propisuje način navođenja hranjivih vrijednosti hrane namijenjene:

- isporuci krajnjem potrošaču te
- opskrbi ugostiteljskih objekata, kantina, bolnica, dječjih vrtića, škola, ustanova socijalne skrbi i drugih sličnih subjekata u poslovanju s hranom koji hranu nude krajnjem potrošaču za izravnu konzumaciju.

Odredbe ovoga Pravilnika ne primjenjuju se na:

- prirodne mineralne vode ili druge vode namijenjene prehrani ljudi te
- hranu za posebne prehrambene potrebe (dijetetsku hranu) kod kojih je navođenje hranjive vrijednosti obavezno i uređeno posebnim propisom.

Odredbe ovog Pravilnika primjenjivat će se ne dovodeći u pitanje odredbe posebnog propisa o hrani za posebne prehrambene potrebe².

Članak 2.

Navođenje hranjivih vrijednosti hrane nije obavezno, osim za hranu kod koje se kod označavanja, prezentiranja i/ili reklamiranja pojavljuje prehrambena tvrdnja.

Dozvoljeno je navoditi samo prehrambene tvrdnje koje se odnose na energetska vrijednost, hranjive tvari i tvari koje pripadaju u jednu od skupina hranjivih tvari.

Kada je navedena prehrambena tvrdnja za neku od hranjivih tvari i/ili tvari koje pripadaju u jednu od skupina hranjivih tvari navod o hranjivim vrijednostima mora sadržavati i podatak o količini te tvari.

Navođenje hranjive tvari i njezine količine ne smatra se prehrambenom tvrdnjom ukoliko je isto propisano posebnim propisima.

Kod nezapakirane hrane hranjive vrijednosti sukladno uvjetima iz ovoga Pravilnika mogu se navoditi u popratnom dokumentu i moraju se dati na uvid potrošaču u slučaju njegovog zahtjeva.

Članak 3.

Pojmovi u ovom Pravilniku imaju sljedeća značenja:

- »navođenje hranjivih vrijednosti hrane« je navođenje podataka koji se odnose se na:

1. energetska vrijednost hrane te

2. hranjive tvari

- »prehrambena tvrdnja« je svaka tvrdnja koja pri prezentiranju ili reklamiranju hrane tvrdi, navodi na zaključak ili upućuje da hrana ima određena hranjiva svojstva uvjetovana energetsom vrijednošću i/ili prisutnošću, odnosno količinom njezinih prirodnih, dodanih ili oduzetih hranjivih tvari;
- »hranjive tvari« su tvari koje utječu na energetska i biološka vrijednost hrane, a podrazumijevaju: bjelančevine, ugljikohidrate, masti, vlakna, natrij te vitamine i minerale prisutne u značajnijoj količini, kako je navedeno u Prilogu 1., koji je sastavni dio ovoga Pravilnika;
- »energetska vrijednost hrane« podrazumijeva energiju sadržanu u određenoj količini hrane, dobivenu spaljivanjem hrane do suhog ostatka, izraženu u kilokalorijama i kilodžulima (u daljnjem tekstu: kcal (kJ));
- »bjelančevine« podrazumijevaju količinu bjelančevina izračunatu prema formuli:
 $\text{bjelančevine} = \text{ukupni dušik po Kjeldahlovoj metodi} \times 6,25$;
- »ugljikohidrati« podrazumijevaju sve ugljikohidrate koji se prerađuju metabolizmom čovjeka, uključujući i poliole;
- »šećeri« podrazumijevaju sve monosaharide i disaharide zastupljene u hrani, osim poliola;
- »masti« podrazumijevaju ukupne lipide uključujući i fosfolipide;
- »zasićene masne kiseline« podrazumijevaju masne kiseline bez dvostruke veze;
- »jednostruko nezasićene masne kiseline« podrazumijevaju masne kiseline sa cis dvostrukom vezom;
- »višestruko nezasićene masne kiseline« podrazumijevaju masne kiseline sa cis, cis-metilen prekinutim dvostrukim vezama;
- »vlakna« podrazumijevaju frakciju jestivog dijela biljaka ili njihovih ekstrakata koja su otporna na probavu i apsorpciju u tankom crijevu;
- »prosječna vrijednost« je vrijednost koja najbolje predstavlja količinu hranjive tvari sadržanu u određenoj hrani, a odražava dopuštena odstupanja s obzirom na sezonsku promjenjivost, prehrambene uzorke i ostale čimbenike koji mogu prouzrokovati variranje stvarne vrijednosti.

II. POSEBNE ODREDBE

Članak 4.

Kod navođenja hranjive vrijednosti hrane, obavijest koja se daje mora sadržavati podatke iz skupine 1 ili 2, prema sljedećem redoslijedu:

1. Skupina 1:

- energetska vrijednost hrane
- količina bjelančevina, ugljikohidrata i masti; ili

2. Skupina 2:

- energetska vrijednost hrane
- količina bjelančevina, ugljikohidrata, šećera, masti, zasićenih masnih kiselina, vlakna i natrija.

Kod navođenja hranjivih vrijednosti hrane obavijest koja se daje može sadržavati i podatak o količini jedne ili više od sljedećih tvari:

- škroba
- poliola
- jednostruko nezasićenih masnih kiselina
- višestruko nezasićenih masnih kiselina

- kolesterola
 - bilo kojeg minerala ili vitamina ako se nalaze u značajnijoj količini.
- Navođenje sadržaja vitamina i minerala određeno je u Prilogu 1. ovoga Pravilnika.
- Kada je navedena prehrambena tvrdnja za šećere, zasićene masne kiseline, vlakna ili natrij obavijest koja se daje mora sadržavati podatke iz skupine 2.
- Kada je navedena količina višestruko nezasićenih masnih kiselina i/ili jednostruko nezasićenih masnih kiselina i/ili kolesterola, mora se navesti i količina zasićenih masnih kiselina, što se ne smatra prehrambenom tvrdnjom.

Članak 5.

Energetska vrijednost koja se navodi izračunava se korištenjem sljedećih faktora preračunavanja:

- ugljikohidrati (osim poliola) 4 kcal/g – 17 kJ/g
- polioli 2,4 kcal/g – 10 kJ/g
- bjelančevine 4 kcal/g – 17 kJ/g
- masti 9 kcal/g – 37 kJ/g
- alkohol (etanol) 7 kcal/g – 29 kJ/g
- organske kiseline 3 kcal/g – 13 kJ/g
- salatrim (struktuirani triglicerid niže energetske vrijednosti) 6 kcal/g – 25 kJ/g

Članak 6.

Energetska vrijednost i količina hranjivih tvari ili njihovih sastojaka u hrani izražavaju se brojčano u sljedećim jedinicama:

- energetska vrijednost kJ i kcal
- bjelančevine (g)
- ugljikohidrati (g)
- masti (g)
- natrij (g)
- vlakna (g)
- kolesterol (mg)
- vitamini i minerali jedinice navedene u Prilogu 1. ovoga Pravilnika.

Podaci iz stavka 1. ovoga članka:

- moraju se izraziti za količinu od 100 g ili 100 ml gotovog proizvoda;
- mogu se izražavati i po obroku, ako je hrana označena podatkom o količini koju čini jedan obrok ili podatkom o broju obroka sadržanih u pakovini.

Brojčane vrijednosti su prosječne vrijednosti koje se temelje na:

- analizi hrane koju provodi proizvođač;
- izračunu prema poznatim ili stvarnim prosječnim vrijednostima upotrijebljenih sastojaka;
- izračunu prema općenito utvrđenim i prihvaćenim podacima.

Podaci koji se navode moraju se odnositi na gotov proizvod koji se stavlja na tržište ili se mogu odnositi na hranu nakon pripreme, pod uvjetom da su dane dovoljno jasne upute za pripremu i da se podaci odnose na hranu pripremljenu za konzumiranje.

Podaci o prirodnom sadržaju vitamina i minerala moraju dodatno biti izraženi u postotku dnevno preporučene količine (RDA) dane u Prilogu 1. ovoga Pravilnika za količine iz stavka 2. ovoga članka.

Postotak dnevno preporučene količine (RDA) za vitamine i minerale može se prikazati u grafičkom obliku.

Članak 7.

Podaci o sadržaju šećera i/ili poliola i/ili škroba, navode se odmah nakon navođenja sadržaja ugljikohidrata i to na sljedeći način:

- ugljikohidrati (g)

od toga:

- šećeri (g)

- polioli (g)

- škrob (g)

Podaci o količini i/ili vrsti masnih kiselina i/ili kolesterola, navode se odmah nakon navođenja ukupne količine masti na sljedeći način:

- masti (g)

od toga:

- zasićene masne kiseline (g)

- jednostruko nezasićene masne kiseline (g)

- višestruko nezasićene masne kiseline (g)

- kolesterol (mg)

Članak 8.

Podaci koji se odnose na hranjivu vrijednost hrane, propisani ovim Pravilnikom, moraju biti otisnuti čitkim i neizbrisivim znakovima, na uočljivom mjestu, a navode se:

- u tabelarnom obliku, znamenkama poravnatim u stupce; ili

- nanizani u liniji, ukoliko nema dovoljno raspoloživog prostora za tablični oblik.

III. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 9.

Stupanjem na snagu ovoga Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o navođenju hranjivih vrijednosti hrane (»Narodne novine« broj 153/04, 159/04, 9/05, 82/05).

Članak 10.

Posebni propis iz članka 1. stavka 3. donijet će se do 30. lipnja 2008. godine.

Članak 11.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 011-02/08-01/2

Urbroj: 525-13-08-01

Zagreb, 16. svibnja 2008.

Ministar

mr. sc. Božidar Pankretić, v. r.

PRILOG 1.

Vitamini i minerali koji se mogu navoditi i njihove preporučene dnevne količine (RDA):

Vitamin A µg	800	Vitamin B12 µg	1
Vitamin D µg	5	Biotin mg	0,15
Vitamin E mg	10	Pantotenska kiselina mg	6
Vitamin C mg	60	Kalcij mg	800
Tiamin mg	1,4	Fosfor mg	800
Riboflavin mg	1,6	Željezo mg	14
Niacin mg	18	Magnezij mg	300
Vitamin B6 mg		Cink mg	15
Folna kiselina µg	200	Jod µg	150

Značajnom količinom smatra se količina koja iznosi 15 % od preporučene dnevne količine navedene u ovom Prilogu, a sadržana je u 100 g ili 100 ml ili u jednoj pakovini, koja se stavlja na tržište, ako pakovina sadrži samo jedna obrok ili više obroka od kojih je samo jedan obrok preporučen za dnevnu konzumaciju.

¹ Pravilnikom se preuzimaju odredbe Direktive Vijeća (EEZ) br. 496/90 od 24. rujna 1990. o obilježavanju hranjive vrijednosti prehrambenih proizvoda, koja je dopunjena Direktivom Komisije (EC) br. 2003/120 od 5. prosinca 2003

² Posebnim propisom o hrani za posebne prehrambene potrebe preuzet će se odredbe Direktive Vijeća (EEZ) br. 89/398 od 3. svibnja 1989. o usklađivanju zakona država članica u vezi s hranom za posebne prehrambene potrebe.